

Handläggare
Kristina Eneroth
Telefon: 08-508 28 178**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2018-04-10, p.24

Luften i Stockholm - Årsrapport 2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna årsrapporten för 2017

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefMalin Täftefur
Avdelningschef

Betydande framsteg har gjorts de senaste 50 åren för att förbättra luftkvaliteten i Stockholm. Luftföroreningar som tidigare varit stora problem – svaveldioxid, bly, kolmonoxid, bensen m.fl. ligger numera långt under gällande gränsvärden. Skärpta avgaskrav på fordon över hela EU, minskade industriutsläpp, utbyggnad av fjärrvärme, infasning av renare bränslen, trängselskatt, dubbdäcksförbud, dammbindning m.m. har bidragit till förbättrad luftkvalitet i staden. Trots avsevärda förbättringar av luftkvaliteten så behöver den fortsatt förbättras för att minimera inverkan på Stockholmarens hälsa.

År 2017 uppmättes rekordlåga halter av kvävedioxid (NO₂) vid flera av stadens gatustationer. Miljökvalitetsnormen för NO₂ klarades på Sveavägen, Norrlandsgatan och Folkungatan, medan normen överskreds på Hornsgatan och vid Trafikverkets mätstation intill E4/E20 på Lilla Essingen. Samtliga mätstationer klarade med marginal gränsvärdena för NO₂ preciserade i EU-direktivet 2008/50/EG, vilket var första gången sedan år 2011. Väderåret 2017 var relativt blåsigt. Hög vindhastighet är generellt sett positivt för luftkvaliteten då det innebär en ökad omblandning och utvädring. Årets ovanligt låga halter av NO₂ kan delvis vara resultatet av gynnsamma meteorologiska förhållanden, men troligtvis har även infasning av renare fordon med strängare avgaskrav bidragit till den kraftiga nedgången. Vägtrafik är den största lokala källan till NO₂. För att klara miljökvalitetsnormen av NO₂ i hela staden måste utsläppen från vägtrafiken minska ytterligare.

Mätningarna av NO₂ vid stadens gatustationer har det senaste decenniet visat på en viss nedåtgående trend, där fortsatt skärpta avgaskrav, trängselskattens införande, förnyelse av fordonsflottan och en större andel miljöbilar har bidragit till de minskade halterna. Dock har den ökade andelen av dieseldrivna personbilar och lätta lastbilar i staden till viss del motverkat denna minskning. Dieseldrivna bilar har högre utsläpp av både kväveoxider (NO_x) och NO₂ jämfört med bensinfordon. År 2005 utgjorde dieseldrivna bilar ca 5 % av alla personbilar i Stockholm Stad. Fem år senare hade denna andel växt till ca 21 %, och år 2017 var dieselandelen uppe på ca 45 %. Den 1 juli 2018 träder ett bonus-malussystem för nya bilar i kraft i Sverige, bilar med låga utsläpp kommer premieras med en bonus medan bilar med högre utsläpp kommer få en höjd fordonsskatt. Det nya systemet förväntas leda till minskad nybilsförsäljning av dieseldrivna bilar, vilket är positivt vad gäller halten av NO₂. Trängselskatt, höjda p-avgifter och miljözoner för lätta fordon är exempel på andra åtgärder som kan bidra till minskade halter av NO₂.

För fjärde året i rad klarades miljö kvalitetsnormen för partiklar, PM10 vid samtliga av stadens mätstationer i gatumiljö. Detta är resultatet av de driftåtgärder som har satts in av Trafikkontoret för att minska antalet dygn med höga halter av PM10 under vårvintern. Åtgärderna består i intensiv dammbindning och städning av 35 innerstadsgator, och har pågått sedan vintersäsongen 2013/2014. Även vid Trafikverkets mätstation intill E4/E20 på Lilla Essingen klarades miljö kvalitetsnormen för PM10 år 2017.

Mätningarna vid stationerna i gatumiljö visar på en generell minskande trend av PM10. En av de viktigaste orsakerna till denna minskning är att dubbdäcksanvändningen har minskat. Den 1 januari 2016 utökades dubbdäckförbudet på Hornsgatan med ytterligare två innerstadsgator, Fleminggatan och del av Kungsgatan. Dubbdäckförbud på enskilda gator har inneburit en minskning av användningen av dubbdäck i hela staden. Årets genomsnittliga dubbdäckandel på Stockholms innerstadsgator (utan dubbdäckförbud) var ca 37 % jämfört med ca 25-32 % på de tre förbudsgatorna. Innan dubbdäckförbudet infördes på Hornsgatan låg dubbdäckandelen på strax under 70 %. För att klara miljö kvalitetsnormen utan dammbindning måste andelen fordon med dubbdäck minska ytterligare.

Partiklar, PM 2,5 som är ett stort luftkvalitetsproblem i Europa är inte ett stort problem i Stockholm. Vid alla mätstationerna klaras miljö kvalitetsnormen med god marginal, och dessutom ligger halterna under nivån för miljö kvalitetsmålen.

Bilagor

1. Luften i Stockholm – Årsrapport 2017